

Sygn. akt VI U 1195/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 lipca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Radomiu VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie

Przewodniczący SSO Bogumiła Rdzeń

Protokolant st. sekr. sądowy Julita Kalinowska

po rozpoznaniu w dniu 29 lipca 2015 roku w Radomiu

sprawy K. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania K. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 8 września 2014 roku Nr (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje K. G. prawo do emerytury poczynając od dnia 1 lipca 2014 roku,

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. na rzecz K. G. kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VI U 1195/14

UZASADNIENIE

Wnioskodawca K. G. odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 8 września 2014 roku odmawiającej przyznania mu prawa do wcześniejszego świadczenia emerytalnego na wniosek złożony w dniu 17 lipca 2014 roku, wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i ustalenie prawa do dochodzonego świadczenia (odwołanie – k. 2).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o jego oddalenie, podnosząc, iż wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku posiada udokumentowany ogólny staż pracy w wymiarze co najmniej 25 lat, jednak nie udowodnił wymaganego 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych nie zaliczono okresów zatrudnienia w Zakładzie Zespołów (...) sp. z o.o. w L. od 24.05.1977 r. do 30.11.1988 r. na stanowisku ostrzarza oraz w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w O. od 05.12.1988 r. do 31.12.1998 r. na stanowisku szlifierza (odpowiedź na odwołanie – k. 7).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

K. G. urodzony dnia (...) złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. Biurze Terenowym w L. w dniu 16 lipca 2014 roku wniosek o przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Nie pracuje. Nie jest członkiem żadnego z Otwartych Funduszy Emerytalnych. Organ rentowy w toku postępowania wyjaśniającego ustalił, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił ogólny okres ubezpieczenia w wymiarze 25 lat, czego wnioskodawca nie kwestionuje. Organ rentowy uznał, że wnioskodawca nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

ZUS odmówił uwzględnienia do pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia w Zakładzie Zespołów (...) sp. z o.o. w L. od 24.05.1977 r. do 30.11.1988 r. na stanowisku ostrzarza oraz w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w O. od 05.12.1988 r. do 31.12.1998 r. na stanowisku szlifierza z powodu błędów formalnych przedstawionych świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 roku zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 nr 153 poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy spełniają łącznie następujące warunki:

1. legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet;
2. mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet;
3. nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Warunkiem nabycia uprawnień emerytalnych według art. 184 jest, więc spełnienie przed dniem 1 stycznia 1999 roku wyłącznie przesłanki stażu. Brak w treści art. 184 przesłanki końcowej daty spełnienia pozostałych warunków nabycia uprawnień emerytalnych (tj. dożycia wieku emerytalnego na dzień 31 grudnia 2007 r.) powoduje, że ubezpieczeni, którzy w chwili wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS posiadali wymagany okres ubezpieczenia (szczególny i zwykły), mogą realizować prawo do emerytury na starych zasadach po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w art. 32, 33, 39 i 40 również po dniu 31 grudnia 2007 roku. oraz nie przystąpieniu do OFE (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2007 r., II UZP 14/06).

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się natomiast pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Pamiętać należy także, iż ustalając okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik nie otrzymał wynagrodzenia lub świadczenia, a więc urlopów bezpłatnych. Okres urlopu wypoczynkowego oraz otrzymywany przez pracownika po 14 listopada 1991

r. zasilek chorobowy traktuje się na równi z okresami wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Wnioskodawca spełnia następujące przesłanki: urodził się po 31 grudnia 1948 roku, ukończył 60 lat, nie jest członkiem OFE oraz legitymuje się ogólnym okresem zatrudnienia w ilości 25 lat.

Spór pomiędzy stronami dotyczył zatem okoliczności czy K. G. na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił okres wykonywania pracy w warunkach szczególnych w wymiarze co najmniej 15 lat.

Wnioskodawca wywodził, iż pracę w warunkach szczególnych wykonywał będąc zatrudnionym wpieryw w Zakładzie Zespołów (...) sp. z o.o. w L. (okres od 24.05.1977 r. do 30.11.1988 r.) na stanowisku ostrzarza, a następnie w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w O. (okres od 05.12.1988 r. do 31.12.1998 r.) na stanowisku szlifierza.

Na tę okoliczność przedłożył świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Z treści tych dokumentów wynika, że K. G. w okresie od 24.05.1977 r. do 30.11.1988 r. w Zakładzie Zespołów (...) sp. z o.o. w L. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace ostrzarza na stanowisku ostrzarz, a w okresie od 05.12.1988 r. do 20.12.1999 r. w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w O. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace szlifierza, który to rodzaj pracy, jak wskazał pracodawca, wymieniony został w wykazie A dziale III poz. 78 pkt 4 (ostrzarz) i dziale XIV poz. 18 pkt 9 (szlifierz) stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30.03.1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (świadectwa pracy w warunkach szczególnych – akta ZUS).

ZUS zakwestionował powyższe świadectwo, podnosząc, iż nie spełniają one wymogów formalnych, albowiem charakter pracy nie został określony ściśle z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

Na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego w postaci akt osobowych wnioskodawcy, dokumentów znajdujących się w aktach rentowych oraz zeznań świadków, jak również zeznań samego zainteresowanego, Sąd Okręgowy ustalił, że w Zakładzie Zespołów (...) sp. z o.o. w L. – K. G. pracował w okresie od 24 maja 1977 roku do 30 listopada 1988 roku, o czym świadczy zwykle świadectwo pracy z dnia 30.11.1988 r. znajdujące się w dokumentacji osobowej. Zatrudniony został w pełnym wymiarze czasu pracy na podstawie umowy o pracę wpieryw na stanowisku frezera (od 24.05.1977 r. do 31.05.1978 r.), a następnie pracę wykonywał na stanowiskach ostrzarza (od 01.06.1978 r. do 31.10.1978 r.), ostrzarza – szlifierza (od 01.11.1978 r. do 30.05.1985 r.), szlifierza (od 01.07.1985 r. do 31.08.1987 r.) oraz ostrzarza (od 01.08.1987 r. do 30.11.1988 r.) (dowód: umowa o pracę, angaże stanowiskowe, wnioski o przeszerogowanie, angaże zmieniające warunki pracy i płacy – akta osobowe – k. 13). Na podstawie zeznań wnioskodawcy (dowód: zeznania wnioskodawcy zapis płyty CD – k. 31, 37) potwierdzonych następnie zeznaniami świadka J. G. (dowód: zeznania świadka zapis płyty CD – k. 36v), Sąd Okręgowy ustalił, że zakład pracy zajmował się produkcją części do samochodów ciężarowych marki S., a wnioskodawca pracował jako ostrzarz narzędzi. W omawianym okresie obowiązki służbowe wykonywał na wydziale narzędziowni. Jego praca polegała na obrabianiu (tj. ostrzeniu) narzędzi ostrych, które służyły do wykonywania pracy na produkcji. W związku z tym zajmował się ostrzeniem m.in. frez, modułowych frez, tarczy, korpusów, rozwiertarek, głowic, noży oraz wiertel. Narzędziem jego pracy była ostrzałka służąca do ostrzenia narzędzi. Ostrzenie odbywało się przy pomocy tarczy diamentowej na sucho. Innych prac wnioskodawca nie wykonywał. Zajmował się tylko ostrzeniem narzędzi. Praca wykonywana była stale w pełnym wymiarze czasu pracy. Zakład wypłacał dodatek za pracę w warunkach szczególnych.

Sąd dał w pełni wiarę zeznaniom świadka J. G.. Świadek w spornym okresie pracował razem z wnioskodawcą, zatrudniony był na tożsamym stanowisku ostrzarza, a zatem w pełni szczegółowo mógł opisać charakter pracy skarżącego oraz czynności jakie ten wykonywał, albowiem swoje spostrzeżenia oparł na własnym doświadczeniu z okresu kiedy pracował razem ze skarżącym. Zeznania świadka korelują również z zeznaniami samego zainteresowanego, którym Sąd także nie odmówił wiarygodności. Znajdują potwierdzenie również w dokumentacji osobowej wnioskodawcy. Ponieważ prawdziwość tych dokumentów nie była kwestionowana Sąd nie znalazł podstaw do odmówienia im wiarygodności z urzędu. Dodatkowo podnieść należy, że świadek wskazał, iż ma przyznane

prawo do wcześniejszego świadczenia emerytalnego, na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu. W ocenie Sądu Okręgowego, charakter pracy wnioskodawcy nie może zostać potraktowany odrębnie, aniżeli innych pracowników, którzy będąc zatrudnionymi w takich samych warunkach wykonywali te same czynności, co wnioskodawca.

Istotnym jest też, że o charakterze pracy skarżącego świadczy również wystawione przez zakład pracy świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych datowane na dzień 07.03.2001 r. Pamiętać należy, iż takie świadectwo, pomimo korzystania w postępowaniu dowodowym z waloru dokumentu prywatnego, stanowi również domniemanie i podstawę przyjęcia, iż wskazany w nim okres zatrudnienia jest okresem pracy w warunkach szczególnych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 listopada 2008 roku, III AUa 3113/08, LEX nr 552003), tym bardziej, że przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe jednoznacznie wykazało, że w omawianym okresie tj. od 24 maja 1977 roku do 30 listopada 1988 roku (tj. 11 lat 6 miesięcy i 7 dni) wnioskodawca świadczył pracę w warunkach szczególnych (tj. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy) jako ostrzycz narzędzi, zaś błędy formalne wystawionego przez pracodawcę świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych nie mają wpływu na ocenę charakteru pracy wnioskodawcy w spornym okresie i nie mogą rzutować na jego prawo w ubieganiu się o wcześniejsze świadczenie emerytalne.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy uwzględnił w/w okres zatrudnienia do stażu pracy w warunkach szczególnych. Rodzaj wykonywanych przez skarżącego prac znajduje oparcie w załączniku do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, gdzie w wykazie A, dziale III, poz. 78 ujęto prace związane ze szlifowaniem lub ostrzeniem wyrobów i narzędzi metalowych.

Kolejnym zakładem wskazywanym przez wnioskodawcę, w okresie zatrudnienia w którym, wykonywał on pracę w warunkach szczególnych było Przedsiębiorstwo (...) S.A. w O.. Skarżący wywodził, że w zakładzie tym pracował w okresie od 05.12.1988 r. do 31.12.1998 r. w charakterze szlifierza.

Z akt osobowych skarżącego wynika, że K. G. w w/w przedsiębiorstwie pracował w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 05.12.1988 r. do 20.12.1999 r. na stanowisku szlifierza, co potwierdza zwykle świadectwo pracy datowane na dzień 21.12.1999 r. (dowód: akta osobowe – k. 19). W tym miejscu wskazać należy, że przedmiotem badania przez Sąd jest jedynie okres do 31.12.1998 r., albowiem do tego dnia spełnienie przesłanki legitymowania się 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych uprawnia do ubiegania się o wcześniejsze świadczenie emerytalne.

Analiza dokumentacji pracowniczej wskazuje, że stanowisko „szlifierza” wpisane zostało we wszystkich dokumentach pracowniczych dotyczących omawianego okresu zatrudnienia wnioskodawcy. Na podstawie zeznań świadka A. R. (dowód: zeznania świadka zapis płyty CD – k. 36v-37), Sąd Okręgowy ustalił, że K. G. pracę wykonywał w wydziale narzędziowni. Zakres jego obowiązków był tożsamy z zakresem prac, jakie wykonywał w poprzednim, opisanym powyżej zakładzie tj. pracował przy ostrzeniu narzędzi. Jak zeznał świadek, wnioskodawca ostrzył narzędzia używane do obróbki skrawania (m.in. noże, frezy, rozwiertarki) i tylko te czynności wykonywał. Pracował na szlifierkach. Praca wykonywana była stale, co najmniej 8 godzin dziennie w systemie jednonmianowym. Zeznania świadka w ocenie Sądu są w pełni wiarygodne i stanowią dostateczne źródło dowodu, znajdują również potwierdzenie w zeznaniach samego skarżącego (dowód: zeznania wnioskodawcy zapis płyty CD – k. 31,37) oraz dokumentacji pracowniczej. Świadek w spornym okresie zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w O.. Pracował na stanowisku mistrza i był bezpośrednim przełożonym wnioskodawcy, zatem widział pracę skarżącego i mógł w pełni opisać zakres jego czynności oraz charakter pracy. Wskazał na czym polegała szkodliwość pracy wnioskodawcy (zapylenie krzemionką, kurz, hałas pracujących maszyn). Potwierdził, że zakład wypłacał dodatek za pracę w warunkach szczególnych, co jest oczywiste ze względu na specyfikę wydziału, w którym zatrudniony był wnioskodawca. Sąd Okręgowy nie ma wątpliwości, że odwołujący w okresie od 05.12.1988 r. do 31.12.1998 r. (tj. 10 lat i 26 dni) pracował w warunkach szczególnych, co potwierdziło przeprowadzone postępowanie dowodowe. Zwrócić należy uwagę na fakt, że także i w tym przypadku o charakterze pracy wnioskodawcy świadczy wystawione przez zakład pracy świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych datowane na dzień 21.12.1999 r. Pracodawca wskazał, że rodzaj wykonywanych przez wnioskodawcę prac znajduje odzwierciedlenie w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983

r., gdzie w wykazie A dziale XIV poz. 18 ujęto prace przy obsłudze urządzeń i narzędzi wibracyjnych lub uderowych. Niewątpliwie szlifierka jest urządzeniem wibracyjnym, która to okoliczność potwierdził także świadek A. R.. Niemniej jednak, zakład zatrudniający wnioskodawcę podlegał pod resort hutnictwa i przemysłu maszynowego, zatem w ocenie Sądu charakter wykonywanych przez K. G. prac winien być zaliczony do prac wymienionych w wykazie A dziale III poz. 78 w/w załącznika tj. szlifowanie lub ostrzenie wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie mechaniczne. Zdaniem Sądu nie jest to jednak okoliczność, która dyskwalifikowałaby pracę wnioskodawcy, jako wykonywaną w warunkach szczególnych, którą w omawianym charakterze wykonywał przez cały okres zatrudnienia w zakładzie.

Konkludując, udowodniony przez wnioskodawcę w niniejszym postępowaniu okres pracy w warunkach szczególnych wynosi 21 lat 7 miesięcy i 3 dni (11 lat 6 miesięcy i 7 dni + 10 lat i 26 dni), a zatem wystarcza do uznania, że spełnił on przesłanki określone w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W myśl art. 129 ust. 1 ww. ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Wnioskodawca wiek 60 lat osiągnął w dniu (...), jednakże wniosek o emeryturę złożony został w dniu 16 lipca 2014 roku, zatem prawo do świadczenia emerytalnego przysługuje od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożono wniosek tj. od 1 lipca 2014 roku.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z art. 184 i art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (DZ. U. z 2009 roku Nr 153, poz. 1227 j.t.) i 1 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (DZ.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku.

O kosztach procesu orzeczono zgodnie z wynikiem sporu na podstawie art. 98 k.p.c. Ponieważ decyzja organu rentowego nie mogła się ostać i odwołanie wnioskodawcy zostało przez Sąd uwzględnione, winien on zwrócić wnioskodawcy koszty celowej obrony, albowiem takie żądanie zgłosił pełnomocnik wnioskodawcy. Do kosztów celowej obrony należał koszt wynagrodzenia pełnomocnika procesowego ustalono na podstawie § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 poz. 490).